

Naročnina: doma na sküpnih naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.

V inozemstvo mesečno 6 Din z M. Listom, M. Ogračekom i kalendarom letno 100 Din.

Plačati se mora bar mesečno naprej.

Štev. položnice 11806.

Rokopisi se ne vračajo.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

N. G. Milač Simon prof.
Majstrova ul. 3.

Vredništvo v D. Lendavi
hš. 67, uprava v Črensovcih,
Slov. Krajina.

MO

Maribor

oglasila do 10 recij
više vsaka reč 1 D. 50 p,
i oglasna taksa posebi.
Popust po dogovori.

Darujem te teden svoje molitvi, trpljenje i delo: naj se odprejo smilena srca do naše siromaške dece.

Naročnikom!

Jako važno reč mamó povedati naročnikom. Z tiskarnov smo se tak pogodili, ka na konci vsakoga meseca moramo plačati Novine. To teliko pomeni, ka 27. januara mora vsaki širiteo telikokrat dva dinara poslati notri na upravo, keliko Novin dobiva. Vsaki naročnik je dužen zato najmenje za mesec januar plačati naročnico, če pa more pa še več, do 25. januara. Če se toga naročniki ne bodo držali, smo primorani njim Novine staviti.

Uprava „Novin“.

Kmetska reč.

Državniki!

Teško nam je, da je dosta sposobni, zvučeni ljudi v našoj državi, šteri bi zmožni bili pomagati i preiskavati, kak se godi po državi kmetom, siromakom i delavcom i. t. d. Žalostno pa je, da je dosta takši ljudi, šterim je Višni G. Bog dao vüha, da poslušajo i oči, da gledajo pa dönok ne čüjejo i vidijo razne pritožbe kmeta, siromaka i delavca. Tej gospodje neščejo čüti i viditi, kak se godi siromaki, kmeti i delavci. Zato je pa žalostno i glüpo vse tisto, ka se pritožuje proti krivici i se ne čüje krivica, štera sega že tak daleč, da morejo prosti ljudje to glüpo stvar naprej spravlati i mogoče do jo mogli ešče sami obravnavati. Zato pišem to glüpo zgodbo našega kmeta, siromaka i delavca, štero gotovi ljudje neščejo čüti.

Naš kmet, siromak, delavec, šteri bi rad plačao dačo i vse ka je dužen včiniti za svojo siromaštvo i za svojo državo, je dnes v grozi, ne ve, ka se bo ž njim zgodilo, ar celo leto dela od noči do noči i nikaj njemi to ne pomaga. Skrbi se za repo, za krumpič i za vse, s kým bi se mogo kaj pripomočti i kaj skrmiti. Pridela vse z žülnatimi rokami i z nojom čela i dönok je tisto nej sebi pridelao, telko ka bi zmogao dačo plačati v pravom časi, ar ravno te, gda dača pride, je zgrabljeni v kletki, ar te more dati tak tá, kak drugi ščejo, ar znajo, da zdaj kmet more dati, či napo cene, bodisi zrnje, ali govodo. Gde je pa njegova družina i vse drugo, štero more biti za obstoj kmeta?!

Na žalost, toga vsega navedenoga siromaškoga trüda, punoga trpljenja nezmorejo družine kmeta, siromaka i delavca, da bi si sol i petroli küpile i vredile svoje potrebčine. Pár ljudi pa okoli nas se strašno bogati; so že vekši bogatašje, kak so bili nikdašnji grofi, hercegi, šterim so njuvo lastnino raztalali med agrarce.

Prosimo gospode, zmožne državnike, ne mislite, da smo se mi v repo i krumpič vdarili! Prosimo Vas, da bi se Vam že ednok vüha odprla i oči bi vidile i Vaša dobra, trezna pamet razsodila i preiskala to strašno bolezen kmeta, siromaka i delavca, štera se godi njemi že na robi propada, da bi vsi sküпно meli v tom novom leti kaj bokšega prihranka; par ljudi pa malo menši zaslužek, posebno v našoj krajini, ar njim je že té preveč, ka bi ga za sebov nosili na drugi svet.

Nemeš Vinci, kmet, Tešanovci.

Svet brez Boga.

Če nikelko nazaj poglednemo v preminoče leto, lahko povemo, da po svetovnoj bojni niti edno leto ne bilo tak krvavo, kak leto 1934.

V našoj sosidnoj Austriji so se proti državnoj oblasti z orožjom uprli socijalisti i so se s silov šteli polastiti vlade v državi. Vnogo nedužne krvi je steklo i ogromno škodo je pretrpela država. Potom je sledio vmor državnoga kanclera dr. Dölfussa, nad vse poštenoga, pravičnoga i globoko vernoga državnika, po tom vmori pa krvavi punt Hitlerovi privržencov v Austriji.

V Nemčiji je dao Hitler, zdajšnji predsednik te države v ednoj noči kratkomalo pomiriti vse tiste, od šteri je mislo, da bi njemi pri njegovoj oblasti mogli gde kakše nepilike delati. Sam je naznalo sveti, da ji je dao pomoriti nad sto i da za to prevzeme na sebe puno odgovornost. V istini je pa bilo ob toj priliki pomorjeni v Nemčiji, kak druga poročila pravijo, nad 1000 ljudi. Pomorjeni so bili brez vsakše sodbe, zahrbtno, ne da bi njim bila pred smrtjov dana tüdi najmenša prilika, da bi se branili ali prinesli dokaze za svojo nedužnost ali krivdo. Prelejali so pri tom klanji svojo krv tüdi za nemški narod i državo visoko zaslužni možje, šterim druge krivde nišče ne bi mogao dokazati kak to, da so bili nad vse pošteni ljudje i dobri katoličanje.

V Španiji so socijalisti združeni s komunisti šteli s silov vzeti državno oblast v svoje roke, delali so pa v glavnom na te način, da so strelali pa klali nedužne dühovnike, redovnike, ženske pa deco, vse na najgrozovitejši način, poleg toga pa požigali cerkve i kloštre, z bombami v zrak puščali šole z decov i vučitelstvom vred pa kradnoli i ropali kelko so največ mogli.

V Rusiji je bio vmorjen eden bolševiški državni komisar Kirov, od ednoga drugoga bolševike. Vmorilec je po vmori povedao, da je vmoro navadnoga tovaja i da za njim pيدةjo ešče drugi, šteri to delo opravijo, ka je on začno. Te bolševik, komisarov vmorilec je sam povedao, da so vsi bolševiški komisari navadni tovaje i roparje i da vsi vküp drugo ne zaslužijo kak smrt. No, bolševiki so pa smrt svojega komisara dali krvavo kaštigati. Zavolo njega so na stotine ljudi brez vsakše sodbe pomorili med njimi tüdi ženo, dete, mater pa vso rodbino tistoga bolševika, šteri je komisara vmoro.

Ešče nikelko krvavi i naravnost zverinski prilik iz leta 1934. bi lahko našteli. Po vsej tej krvavi grozodejstvaj so ljudje že nekam topi gratali. Svetske novine so vnogokrat takše reči ščista na kratko zapisale, i od njij včasi menje povedale kak od kakšega maloga tovaja, šteri je edno kokoš vkradno. Od klanja dühovnikov i rüšenje cerkvi i kloštrov po Španiji, so pa dostakrat niti nikaj nej pisale. Edino zverinski vmor našega blagopokojnoga krala je nikelko razgibao svet ar so se vnogi bojali, da pride do bojne, vnogi so pa palig z vsov silov delali na to, naj bi do bojne prišlo, ar so na té način šteli za sebe kakše dobičke napraviti.

Pitamo je zdaj, ka je vzrok, da svet od dneva do dneva bole divji gračüje, gde je vzrok, da dnesden ništérni po svojoj voli na veliko kolejo pa strelajo svoje bližnje, po nedužnom, brez sodbe, proti zakoni i za to nej samo, da so nej kaštigani, nego na svoje krvave, razbojniške roke oblečejo cilo lepe bele rokavice i zasedejo visiko mesto v dnešnoj človečoj družbi?

Svet je zapüsto Boga. Bog je najvišiji zakon, Bog je pravica i lü-

bezen, Bog je modrost. Samo Bog ma pravico nad človečim življenjom, Bog je stvarnik sveta i stvoriteo človeka. Vsa oblast izhaja od Boga i Bog sam je dao človeki zakone, po šteri se mora ravnati. Boži zakoni so pa sama pravica i lübezen. Što Boga zapüsti, zapüsti tüdi pravico i zavrže lübezen. Zato vnogi zdajšnji oblastniki, brez Boga i brez lübezni, delajo samo krivico i neizmerno nevol med lüdstvom. Nego boži mlini počasi melejo pa dobro i trdno. Pride čas, da med kamne božega mlina spadnejo tüdi krvavi oblastniki zato, ka pred Bogom niti eden krivičnež nede mogao vujti. Vüpamo se, da je té čas že tüdi blüzi.

Svet je vseedno ne tak slepi i ne tah glühi, da ne bi vido velikih krivic i razbojstev, štera se dnesden godijo. I proti krvavim i razbojniškim oblastnikom se je prav posebno začnola zdigavati poštena mladina celoga sveta.

Na Španskom je močno mladinsko gibanje za pravico i slobodo. Katoličani so se zgenoli. Spoznali so, da je sveta njihova dužnost ne samo v cerkev hoditi, nego verno paziti na vse, posebno ešče na to, ka se v državnoj politici godi. Vnogo nevol, vnogo krvi i vnogo ogromne škode bi si lahko prišparali, če bi se v pravom časi pobrigali za to, da bi vsešerom v državnoj oblasti meli notri svoje poštene kršćanske ljudi, šteri bi znali braniti njüve pravice. Tak se je pa zgodilo, da so mesto pošteni ljudi dobili državno oblast i moč v svoje roke navadni pokvarjenci, šteri so misli, da je država i lüdstvo samo za to tü, da sebi dobičke spravljajo i svojoj razvüdanosti dvorijo.

Izgleda pa, da je lüdstvo že vsešerom telko spregledalo, da začne te tovaje pa ropare z železnov metlov ploditi z njihovi visiki oblastni mest. Vsi mamó pravico živeti i vživati dobrote te zemle, nikomi je pa nej dana pravica, da bi se na račun lücki žülov i nevol kotao v bogastvi, presitosti i zapravlivosti. Tak je začnolo kričati lüdstvo, tak je začnola kričati mladina cilo v bolševiškoj Rusiji i pometati s svojimi krvavimi komisari. I to je glas tüdi našega poštenoga lüdstva i naše mladine: Nazaj k Bogi!

Nedelska šola.

5.

Prišestnost domačega tiska.

Samo slepi pravijo, ka ma domači tisk pravico do obstoja samo telko časa, dokeč v našem narečji piše, to se pravi — dokeč ne pride novi rod, šteri bo lejko čteo vsake novine, vsako knigo, štera bode pisana v knižnoj slovenščini.

Domači tisk najmore ne žive dnes i se ne narodo včeraj zato, ar mamó mi v Slov. krajini posebno slovensko narečje.

Naš tisk je nastao zato, naj ohrani slovenski rod, slovenski jezik, naj spravi Slovence v našoj krajini do lepše zemelske bodočnosti i končno do vekšega plačila po zemelskom življenji. I tüdi dnes ne stoji naš tisk samo zato, ar ništérni ne razmijo popunoma kniževnoga jezika, nego predvsem zato, ar ma naša krajina za ednok takše istinsko samo domače potrebe, štere morajo meti svojega zagovornika.

Jezik je samó oblika misli. Namen je, naj se potrebna miseo spravi v takšo obliko, štera prime čitatela, šteromi je miseo namenjena. Če je dnes ta oblika največkrat — naše domače narečje, s tem ešče ne povedano, ka vütro tüdi pri tom ostane. Zato moramo odobravati trditev urednika „Novin“, ka bo domači tisk telko časa

pisao v našem domačem narečji, dokeč to želejo naročniki. Ar samo on naročnik, šteri s svojimi dinarčki podpre i drži pri življenji domači tisk, ma pravico povedati — kak pišimo.

Da, domači tisk lejko stoji tüdi te, kda bo v domačem narečji podana oblika misli že — nepotrebna. Domači tisk bo stao telko časa, dokeč bo mela Slov. krajina svoje posebne potrebe i vse kaže, ka takše posebne potrebe ne preminejo v doglednom časi. Domači tisk teda ma bodočnost i vsi tisti, šteri ne podpirajo, ali celo rüšijo domači tisk — namenoma, ali nezavedno, delajo na tom, ka bi ostale naše domače potrebe brez zagovornika i branitelja.

Omeniti bi mogli ešče edno reč:

Navekša nevarnost za življenje domačega tiska je, če ne raste po obliki, po vsebini i po obsegi.

Dnes ne moremo tak misliti i pisati kak včeraj, ar od včeraj smo — četüdi samo malo, pa smo itak — zrasli. S tem je tüdi povedano, ka se vsebina lista tüdi mora razločavati. Bili so časi, kda je naš domači tisk v največšoj meri jačo narodni čüt. Dnes je najvažnije — zagovarjanje socialnih pravic. Vütro nastanejo nove domače potrebe i s tem mora dobiti domači tisk — novo vsebino. Obseg se tüdi mora menjati. Če so mele „Novine“ nekđaj 300 naročnikov i če majo dnes desetkrat več, s tem ešče ne povedano, ka naj ostane pri tom obsegi. Posebno ne smejo ostati listič, šteri ma samo štiri štampane strani. Povekšanje lista, povekšanje, razširitev — obsega — je potrebno, če ščemo zdržati konkurencu s tiskom, šteri za takšo naročnino, kakšo ma dnes domači tisk — da več kak naš domači tisk. Vse to tüdi lejko dosegnemo, ali samo na te način, če bo domači tisk verno slüžo celoj Slovenskoj krajini i či Slov. krajina istinsko podpre svojega vernoga hlapca, domači tisk.

Močen, lepi, v vsakoj hiži z veseljom sprejeti domači tisk je znak naše moči, naše zavednosti, naše sposobnosti. To bi si mogla zamerkati v prvoy vrsti tista slovenska šolana mlada gospoda, štera se samo domačomi tiski ma zahvaliti, ka je dnes sposobna za delo, štero naj ma namen pripraviti i zasigurati obstoj i lepšo bodočnost domačega tiska.

Misijoni.

Mangalore. To mesto v Indijo ma prek 50 jezera stanovnikov, od šterih je kristjanov prek 26%. Tü je katoliška katedrala z pušpekcom. V tom mestü kažejo domačini velko naklonjenost proti dühovniškomü stani i letos jih je dosta vstopilo v misijone.

Tagannika. Jezero Tagannika leži v srednoj Afriki. Tü je bio osnovani apoštolski vikarijat. Misijonari so „Beli Očevje“. V toj misijonskoj postaji je prestopo sam sultan Eduard Rwaijomba na katoličansko vero, šteri je nedavno bio odlikovani z angleškim redom „Kings Medal“.

Mogdiš je mesto na vzhodnoj obali Afrike. Tam je osnovana apoštolska prefektura. Nedavno sta prišla ta dva muslimana i se ponüdila, ka poskrbita vapno za zgraditev nove katoličanske misij. postaje. Istočasno sta zaprosila misijonare, naj njima pokažejo sliko Pape, šteri je poslao misijonare. Čüdila sta se misijonarom, kak morejo tak lepo včiti deco, ar so zvünski. Oni so toga sami dozđaj ne mogli napraviti.

Indija. Okoli 30 vesi prebivalcov je zaprosilo, da bi radi prestopili na katoličansko vero. Misijonari so bili lepo sprijeti.

Skoro bi zgübo glavo zavolo edne krave. Indijanci spoštüjajo krave kak božanstvo. Angleški uradnik Sir Wang je zaklao edno svojih krav i zavolo toga so ga začnoli Indijanci preganjati. Stvar je prišla pred sam sabor. Predsednik jih je tak pomirio, ka jim je oblübo, da de proti Wangi izvršena stroga preiskava. To je bilo tüdi napravleno i proglašeno, ka je krava podivjala i zato jo je morao zaklati. Ali vseedno je Sir Wang bio odpüšeni iz službe.

Belgija. Prvi benediktinec-Kitajec. Pred nekaj leti je prišeo v Belgijo na univerzo eden kitajski študent po imeni Yong-An-Yuen. Poštao je katoličanec i stopo v benediktinski samostan. Za dühovnika je bio posvečeni l. 1932. Letos je napravio doktorat iz diplomatskih znanosti. Z opatom je zdaj odpotüvao v domovino, da delüje tam med svojimi rojaki. To je prvi benediktinec Kitajec.

Mongolija. Spoštüvanje Lurdske Gospe. L. 1908. so belgijski misijonari v Mongoliji zgradili cerkev na čast Gospe Lurdske. Vsakše leto na Porcijunkulovo pridejo romarje iz cele Mongolije i molijo pred „Belov Gospor“. Letos je prišlo 5000 romarov. Püšpek kitajske narodnosti je služo pontifikalno sv. mešo. Obdajalo ga je 30 dühovnikov.

NEDELA.

Vči nas, Gospod, z zgledi svoje Družine i vodi na pot mira naše stopinje.

V. Včino bom, ka bodo vsa tvoja deca povučena od Gospoda.

O. I dao bom tvojim sinovom obilnost mira.

Molimo o, Gospod Jezus Kristus, ki si bio Mariji i Jožefi podložen i si posveto domače življenje z neizrekivimi čednostmi; daj nam, ka se bomo z njüvov pomočjov včili po vzgledi tvoje sv. Družine i prišli v njeno družbo na veke.

O. Amen.

Nedela po treh Kráaj prvá.

Evang. sv. Lukáča vu 2. táli.

Gda bi Jezus bio dvanáset let star, gori idóci on v Jeruzálem poleg návade svétejnega dneva i spunivši se dnévi, gda bi se nazaj povrnoli, ostanolo je to Dete Jezus v Jeruzálemi i nej so v pamet vzéli roditelje njegovi. Štimajóci pa, ka bi on bio med potnimi tiváriši, šli so eden den poti i iskali so ga med rodbinov i med znanimi. I gda bi ga ne najšli, povrnoli so se v Jeruzálem, iskajóci njega. I včinjeno je: po tretjem dnevi so najšli njega vu cerkvi sedečega na sredi med doktormi poslušá, očega i spitáva, očega njé. Čüdivali so se pa vsi, ki so ga poslušáli nad rázumom i njegovim odgovárjanjem. I vidivši čüdivali so se. I pravila je njemi Matijegova: Sinek, zakaj si nama tak včino? Ovo Oča tvoji i jas žalostniva sva iskala tebé. I veli njima: ka je, ka sta me iskala? Ne sta znala, ka je vu oni, štera so Oče mojega, potrebno meni biti? i njidva sta nej razmilité reči, štero je njima pravo. I dolí je so z njima i prišao je v Nazareth; i bio je podložen njima i Matijegova je zdržavala vse ete reči vu srci svojem. I Jezus se je povekšavao v modrosti, vu vrsti i vu milóšci pri Bogi i ljudmi.

*

„Kamenec“.

Seme so lüпали. V hiži je bilo lepo toplo, vóni je pa veter füčkao, kak či bi vse šteo odnesti. Družba je že bila precí velka, samo preveč tiha: rani lüpačje so bili zvekšega mlajši pa so ne vüпали preveč dosta gučati.

Naednok vstopijo brodni Martin.

„Fálen bojdi Jezus Kristus!“

„Na vse veke!“ Vsi odgovorijo pa se njim obraz razšíri. Brodnoga Martina so meli vsi rari. Kak tüdi ne bi, či so pa tak lepo znali gučati. Pa „peršona“ so bili, „človek pa pou“, takših dnesdén dosta ne najdeš! Zdaj v zimi so nosili že stari čaren dugi kaput. Gda so šli, so navadno roke porinoli v žepe, celi zgornji deo tela so nagnoli naprej, posebno glavo, pa s svojimi močnimi črevlami tak ružili kak či bi bobnjaro. Ja, vej so túj znali kak nišče drügi v celoj fari. Pri soldakaj najmre (ešče za Vogrskoga) so meli boben. Gda so od soldakov prišli pa so ednok „maloga ritara“ poslušáli, kak je naopačno bobnjaro (bio je obprvim v toj službi), so šli pa so njemi zeli boben pa tak lepo bobnjari, ka je vse lüstvo na pot letelo pa poslušálo „soldački marš“. Edno hibo so pa meli Martin: strašno radi so kadili cigare, že zamlada. Pri soldakaj bi na to skoron „gori pla-

Leta 1921. so papa Benedikt XV. zapovedali, naj se sveti svetek sv. Družine na nedelo v osmini Gospodovoga razglašnja.

S tem so sv. Oča šteli povdariti pomen družine za človeštvo i s tem povdarmom so rešili, pozdignoli i poglobili po svetovnoj vojni tak razrovane družinske razmere i življenje. Nazareška družina naj bi postala példa, vzgled vsakoj kršćanskoj družini.

Sv. evangelij nam kaže življenje sv. družine v Nazareti.

V nazareškoj družini vidimo bogaboječnost, pobožnost. To je predpogoj za srečno družinsko življenje. To je predpogoj za mir i ljubav, za

Politični pregled.

Vladina izjava. Gda se v šteroj državi vlada spremeni, da nova vlada poslancom, to je narodi, šteroga zvoljeni poslanci zastopajo, deklaracijo. Deklaracija je dijačka, latinska reč i po našem pomeni izjava. Nova vlada v toj svojoj izjavi naznani narodi, ka šče njemi na hasek delati.

Naša nova vlada je tüdi prišla z svojoj izjavov. Bogumil Jevtič, ministerski predsednik je dao to izjavo v narodnoj skupščini v imeni vlade.

Ka je povedao? To, ka mi vsi čütimo. Povedao je, ka je kmet tak zadužen, ka se bole ne more. To vsi čütimo na lastnoj koži i čüjemo na lastna vüha, gda nam pride eksekucija, rubež.

V takšoj nevoli ešče ne bio kmet, delavec i obrtnik v Slov. krajini, kak je dnesden. I to vala za celo državo. Jevtič je povedao, da se dača mora tak razdeliti, ka nede noso največke bremen ravno kmet, brez šteroga država ne more gorstati.

Ka je ešče g. Jevtič povedao? Ka mora biti zakonitost v državi. S tem je namigno, ka so se zgodile tüdi nezakonitosti. Strankarstvo, v narodni kaput oblečeno sovraštvo, keliko krivic je rodilo! Keliko lüdi je nedužno trpelo! Bog daj hasek Jevtičevim rečam, ka se te krivice več ne povrnejo, ka de slobošćina ne samo na papiri, nego v prvój vrsti v srci tistih, ki so na oblasti i v njihovih podrejenih, ki zakone izvršavajo.

Ministerski predsednik je ešče povedao, da bo nova vlada podpirala zadružništvo, ar kmeti najbolje zadruge idejo na roko. Prav je povedao. Potrebno je pa, da tüdi kmet zarazni hasek zadrug i se za 20—30 Din nede vlekeo od njih, nego k njim ešče za vekši delež. Od uprave je povedao, da banovine dobijo vekšo moč, več poslov, ka lüdem hitrej pridejo na pomoč. Ne je pa povedao, ka smo najbolje pričaküvali, što bo vzdržavao banovine. Da če de je narod mogeo, te se zrüši pod terhom dač. Narod naj plačüje samo državno dačo i dr-

zakonsko vernost itd. — To hranimo i gojimo tüdi v našij družinaj, ka de nam vladao straj boži.

V Nazareškoj hišici vidimo pravo i dobro vzgojo deteta Jezusa; skrb, ljubav za dete. To je največka, najvažnejša naloga kršćanskih starišov. Kak zanemarjena je ta najsveteša dužnost dnes! Vzgaajmo si deco po példi sv. starišov Marije i Jožefa.

V sv. Družini vidimo tisto pravilno razmerje med stariši i detetom: pokorščino, poštüvanje i lübezen. — To bi naj vladalo tüdi v našij družinaj. To si vzgojimo v srcaj naše dece.

Sv. Družina nas naj vči i nam naj sveti v naše hiše.

žava naj odstopi od te dače potreben deo banovini, ar ta dela mesto države.

Razveselilo nas je, da nova vlada šče sklenoti pogodbo s Svetov Stolicov i v njej zasigurati pravice kat. Matercerkve. Neobhodno potrebno je pa, da naša cerkvena oblast pri toj priliki reši obstoj naših krasnih verskih šol. Več pravic sploh ne mogoče dati Cerkvi pri šoli, kak je ma pri verskih šolaj. Te naj se občuvajo. To je več vredno, kak vsa kat. prosvetna društva. Zato prosimo cerkveno oblast, naj založi ves svoj vpliv, da se naše verske šole ne samo rešijo, nego da se priznajo za celo državo, da se smeje v celoj državi nastavlati.

Da je g. Jevtič govorio od narodnoga i državnoga jedinstva i od mira med sosednimi državami, je potrebno bilo to povedati te, gda se je spomeno z pokojnoga viteškoga krala i gda je gučao od zadošćenja, štero moro krivci dati, ki so nam vmorili krala. Mi državno i narodno jedinstvo v srci nosimo, ne pa na jeziki. V srci lübito edno Jugoslavijo i eden jugoslovanski politični narod s slovenskim srcom, kak ga lübijó Hrvatje z hrvacim i Srbi s srbskim srcom. To je narodno i državno jedinstvo. Edni v državi i političnom narodi, v svojih pravicaj pa vsaki pri svojem materinom narodi. Če bo gospoda Jevtiča vlada s tem narodnim i državnim jedinstvom izvajala svoj program, ga v popolnosti dosegne. To njej tüdi želimo.

Ka pravite g. urednik?

Časopisi so den za dnevom prinašali i še prinašajo glase, od mantranja in preganjanja kristjanov po većih krajih sveta, kak n. pr. v Rusiji, Španiji, Mehiki in indri. Ka pravite vi k tomí. Ali premagajo ti lüdje vero i postavijo namesto dozđaj blestećih križov na vrhej tak krasnih cerkev zidarstvo žlico? Jak mislim, da neki lüdje so znam pozabili na reči našega Odrješnika „in vrata peklena je ne premagajo.“

malo grlo má, ešče menše kak pütra; nücajo ga pa zato, ka mrzlo drži“

„Zakaj ste pa te zdaj v zimi ž njega pilij?“

„Ja, vej sen ga samo natočo, ka sen probao, či je ne počó! Strašno fajni je Kamenec za košnju, posebno za žetvo: celi den ti pilo v njem mrzlo ostane. Telko samo je božno, ka je ne oblijani, z bole pešćene zemle ga delajo pa ekstra žgejo. Samo ka ga že samo redki lončarje znajo delati. Naš Jüri fejtne dela. Pa kak falo sen gyes dobo svojega! Ravno smo z gošće nikša drva pelali pa sen se stavo pri Jürji, či má kakšega. Tri je ešče meo. Zebrao sen si največšega, pouliterskoga.“

„Kelko mo van pa te dužen za njega?“

„Ja znaš edno škatlico špic mi znan daš.“

Bi se skoron vó dao, tak me je smej mantrao, pa sen se zadržao.

„Jej, to je preveč! Vište, tou je samo eden falat, špic pa pravijo, ka je najmenje 100 v ednoj škatulici! — Malo so si premišlávali, te so pa znova pravili:

„Ja, da pa edno škatulico mi zato li daš!“

„No, či je inači nej, te pa naj bo!“ Pa sen njemi prišestno nedelo po meši dao edno škatulico. Kamenec

GLASI.

SLOVENSKA KRAJINA.

Do aprila 9. zmoli vsaki den edno Zdravo Marijo za pokojnoga krala i edno za državo Jugoslavijo. To je pravo žalüvanje i to je prava domovinska lübezen: prositi Boga.

D. Bistrica. Naš učiteo g. Binder August je z svojoj gospov, tüdi učitelico premešćen v Vitanje. Na njegovo mesto je imenüvani drügi učiteljski par na našo šolo.

Brezovica. Naša občina je lani jako malo naročnikov mela na Novine. Letos se jih je pa zglašilo lepo število.

Za novoletne pozdrave se prav iz srca zahvali vredništvo i uprava Novin vsem.

Na sirotišnico Deteta Marijike v Turnišči so č. sestram darüvali: N. N., Lendava 50 Din., g. Litrop Štefan, turniški župan 50 Din., njegova gospa 20 Din., Sobočan Štefan z Nedelice je pa pripelao voz repe. — Sestre Deteti Marijiki zročijo darovnike i vse njihove namene.

Dražba kožühovine od divjáčine vseh vrst bo dne 28. januara 1935 v Ljubljani na velesejmi. Lovsko-odajna organizacija „Divja koža“, ki prireja to dražbo, vabi vse lovce, da njej poverijo svoj lovski plen v odajo, ar ona bo kak vsikdar tüdi zdaj znala najbolje varvati haske naših lovcov. Vsaki naj svoje blago kemprvle pošle, vendar pa morejo biti kože dobro pripravlene. Koža mora biti cela, t. j. poleg kožüha mora ostati odpreta glava, vüha, smrček, rep i prednje stopali. Žival moramo odreti „na meh“. „Meh“ napnemo na dve volkivi deski pa ga pribijemo z cveki na spodnjem konci. Trejto desko pa vteknejo v sredino tak, da kožo nekolko napnemo. Posušimo jo samo napol, nato jo obrnemo pa do dobroga posušimo. Stari način süšenja „mehov“ z napunjenov slamov dnes ne prihaja več v poštev. Kože pošlite na naslov „Divja koža“ — Ljubljana, Velesejem.

Kak se zavarje doča pri Karitasi? Za primer sledeće: 29 letni oča šče zagotoviti novorojenomu deteti izplaćilo gotove šume. Odoči se, da bo v te namen mesečno plačüvao pri „Karitas“ 20 D.n. Karitas njemi zagotovi, da bo pri tom plaćili za 20 let deteti izplaćala 5610 Din. Če bi oča vmro že prvle, na primer že po nekaj mesecih zavarüvanja, bi po njegovoj smrti ne trbelo plačüvati prispevkov. Karitas pa bi vseedno tom izplaćala za 20 let celo zavarvano šumo. Če bi se oča ponesrečo, bi izplaćala zavarüvano šumo dvakrat: prvíc takí pri smrti, drügič po poteki zavarüvanja. V silüčaji, da pa dete vmerje pred potekom zavarüvanja, imenüje oča za dediča drügo dete. Ali ne to jako vugodno? Kemprvle se obrnite na vodstvo „Karitas“ v Maribori, Orožnova ulica 8, ali na uredništvo „Novin“ v Črensovčih, ali pa na domačega zastopnika „Karitas“.

Bitje. Na Treh kralovó ponoči so se v Žižkih na vulici zbili dečki. Gda je stopo na cesto od Čurićovih,

je pa vreden najmenje 5 škatulic, tak je kak či bi bio scimentani. — Samo ka dnesden mladi već dosta ne dajo na domače blago. Samo fabrično šćejo vse meli, ka je prej lepše. Vej na oko je rejsan, liki ovači je nej dosta vredno!“

Okoli 10 je bila vóra, nikak pou semena so olüпали. Vert je prinesao piti. Prvi glaž je dao Martini.

„Aj fala Bogi, ravno se mi je grlo posüšilo!“

Duhovnik.

Sonce sreće je sijalo v raju našim prvím roditeljem, kakor deca v cvetoćem maju živeli so v obilju vsem.

Sonce je vgasnilo, greh je prišel . . . Ljudstvo je sahnilo — kdo bo otel?

Prišlo vse do viška je, polnost časov in bolećin — Zdaj so nebesa odprla se, stopil na zemljo je — božji Sin.

Lepše ko prvo je sonce vzšlo: „Jaz sem luč svetá!“ božje je Srce dahnilo, zbežala vsa je temá!

po domače Reckovih, Tompov miren dečko z Trnja, sta ga dva drugiva do krvavoga zbila. Eden teva je z Žižkov, drugi pa z Črensovec. Zaprva se je razneslo, da je Tompa teško ranjen, a te glas ne odgovarja istini. Rane so ne smrtnonevarne i teške. Dečki so med sebov obračunavanje zavolo nekše dekline. Da to ne zrok za bitje, nego za pokoro, vsaki dober krščanski stariš zna.

Marijini listi i Marij. Ograceki za januar so se dali v štamp. Vsaki, gda dobi do rok Marijin list, mora dati za njega en dinar, zato ka štamparijo moramo protiplačivati. Ki ne plača dinara, tistomi ne dajte širitelje Mar. lista. Počakajte pa do konca januara za naročnino.

Kak pišejo od našega kalendara. „Prelepo se Vam zahvalim za poslani kalendar Srca Jezušovoga, v šterom je teliko zanimivoga ino lepoga, da ga je veselje v roke vzeti. Šče nekšo staro pesem vsebuje, ki jo je nekda, kda sem bio pastir, večkrat popevao nekši stari pobožen možek, kda je svojo kravico paseo i nekša pobožna vsikdar vesela tretjerednica jo natenkoma znala za njim spevati i nam deci je s tem vngokrat veselje delala. I glej, ta pesem se je po tom kalendari znova zglasila. Zato stokrat Deo Gratis. — Bog plačaj“. — *Pater Elekt-Hamler zlatomešnik pri Sv. Trojici.*

Beltinci. Zakopali smo Žižek Martina, naročnika Novin, ki se je po kratkoma betegi odselo vu večnost. Molimo, da njemi ta blažena bo.

Nagla smrt. V Črensovcih je naglo vmrla Kolar Bara, tretjerednica. Večer je bila ešče zdrava, drugi den je pa odišla ta, odkod nega več v to življenje povrnjenja. V molitev dobrih duš jo zročimo.

Beltinci. Že pali skoro ne bi minola muzika pri g. Koblenceri na Tri krale brezi svaje. Malo je falilo, ka se ne bi neštarni glavačje bili z zvinskimi pošteni dečki, šteri so prišli s poštenjom ta, ne pa po bitje.

Lendava. Nogo si je potrla Toth Štefana žena iz Doline, gda je šla z cerkve domo. Se je poškalila na kraji Lendave, spadnola i pri tom spadaji se je zgodila nesreča. Spravljena je v sobočko bolnišnico.

Na podporo Novin so nam poslali g. Plečnik Jožef, arhitekt z Ljubljane 200 Din., Gospodarska posojilnica z Dobrovnika 100 Din., gosp. Škafar Matjaš, sluga na okr. sodišči v Soboti 5 Din. Bog lepo plačaj!

Delo je iskalo v Soboti na borzi dela od 21. do 31. dec. 22 moškov i 11 žensk.

Sveče za svečnico i vse potreščine kúpíte najugodnej v trgovinah S E N Č A R Mala Nedelja, Ljutomer ino Štrigova. 2-1

„Vi ste luč svetla!“
je zadržil Jezus apostolom;
poslanstvo njih ne nehá,
dano duhovnikom.

Temin strahotna krila
so božje stvarstvo ovila,
zato je prošnje naše ključ:
Duhovnik, bodi nam luč! —

Svéta si, zemljica naša.

Kakor iz sinje višine
čez širne ravnine
leté misli moje,
srcé pa mi poje:
Svéta si, zemljica naša!

Ravno polje je zatrepetal,
v nizke griče se pognalo,
da tem bolj govori,
da tem dalje doni:
Svéta je, zemljica naša!

In kje je globokost,
ki hrani to skrivnost,
da tujec vsak prizna:
„Tajiti se ne dá:
Svéta je zemljica vašá!“

Križi ob cestah ne molčé,
bele cerkvice govore:
Glej simbol bridkosti,
glej skrivnost svetosti!

Milijonski dobitek — je nej prava sreča. Prava sreča je v dobrih delaj. Što sodeluje pri dobredelnom društvi „Varstvo“, lahko ma sto načinov osrečiti sebe i druge. Društvo posreduje v vseh zadevaj človekoljubnoga značaja, skrbi pa cilo za siromaška mladino s tem, da namešča vajence v trgovine i obrt, deco brez starišov i brez vseh pa da dobrim ljudem v oskrbo i za svoje. — V šterojkoli zadevi si sami nemreže ali ne vete pomagati, zato se zavipno obinite na *Dobredelno društvo „Varstvo“ Ljubljana, Tyrševa cesta št. 17. i priložite znamko za odgovor.*

Kratke novosti.

Grozovitna hūdobjija. V Oravici, Romunija, blizi naše državne meje, je Nicolau Marija, krčmarica s svojov hčerjov živele grozno razvūzdano i sta obe pokvarjenki vzdržavali gor roparsko bando. Mati je pred leti vmorila svojega drugoga moža i njegovo mater. Šin iz prvoga zakona, Peter, ne mogo gledati razvūzdanosti svoje matere i sestre, zato je odišo po sveti, je postao dober ob.tnik, se oženo i prišo po 20 letaj z ženov i detetom na svoj dom. Ženo je nahao pri rodi, sam pa šo v rojstno hišo, da pozdravi mater i sestru. A tevi sta ga ne spoznale, gda jivi je najšeo med kartaši, šteri so se ž njima zabavali. On se je zato tudi ne dao spoznati. Naročo si je večerjo, jo plačao, potem si naročo sobo i šo spat. Na stol je prešteo 50 jezer dinarov penez i pismo, ka to daruje materi, sestri i strici. To je opazila mati. Po noči je vdrla v hišo z hčerjov i z kuhinjskim nožom sta prebodnoli gosti srce, ki je bio lasten sin i brat, peneze pa pobrali. Gda sta opazile pismo, sta se zagreznole i mrtvo telo v gnoj zakopale. Drugi den je prišla žena iskat svojega moža. Ar ga je ne najšla, je celo zadevo javila oblasti. Gda so se policaji bližali hiši, je sestra pokojnoga, skočila v studenec, gde se je smrtno ranila. Gda so jo potegnoli vō, je teliko moči ešče mela, ka je celo grozovito hūdobjijo odkrila, zatem je vmrla. Mati pokojnoga se je med tem na bližnje drevo obesila. — Razvūzdanost je jama groznih grehov. Človek je po njej hūjši od najbolje divje zveri.

Skoro pol milijona uradnikov i vpokojencov ma naša država. Invalidov pa mam 69.380. Te številke pomenijo ogromne izdatke za državo.

Sedem smučarjev je mrtvi poleg Bozena. Zasiplao jh je sneg.

Zgoreli so trije ljudje, štirje so pa teško ranjeni v Belgradi v trgovini Mandl Nikolaja. V toj trgovini se odavajo bombice za dečinske pištole. Te nedužne bombe, ar jih dosta bilo, so vužgale celo trgovino, štere veliki del je pogoro.

Očo je vmoro Cvetko Mihal v Spodnjem Sečovom v rogaškem srezu. Dobo je dosmrtno vozo.

Za II. eucharistični kongres v Ljubljani je predvsem potrebno, da se dobro obnese, zatajūvanje i molitev. Kem več damo toga darū Gospodi, temveč njegovih neskončnih darov dobimo.

Agrarna reforma i delitev zemle.

Zadnje čase se šepečejo med nami agrarnimi interesenti jako čudne dogodivčine i če so istinske, gotovo so žalostne i ne so na hasek našega sirmaka i zavednoga slovenskoga kmeta v Slov. krajini.

Zato mi prizadeti javno prosimo, ka se nam pojasnijo sledeča pitanja:

1. Nad 20 občanov sirmakov iz Beltinec je pred kratkim vložilo prošnjo za funduše (stavbišča) v velikosti 400 m². Prošnja pa je lekaj odbita. *Je li to istina?*

2. Šepeče se tudi, ka je lekaj dobo g. Medvešček, nekdašnji uradnik na veleposestvi v Beltinci 9½ kat. plūgov zemle: 3 plūge prej na Gančkom, travnikov, ostalo pa v Renovicaj! — *Je li to istina?*

3. Del te zemle, štera je lekaj podeljena g. Medveščki, je nikak dozaj hasnūvao, i te nikak je prej po

zakoni ne agrarni interesent. *Je li to istina?*

4. Guči se tudi, ka je eden drugi nikak dobo tri plūge agrarne zemle i to dao prepisati na svojo ženo pod njenim dekliskim imenom. *Je li to istina?*

5. Zemlo i funduše so prosili tudi i drugi krajov velke občine Beltinci jako velki sirmaki i družina veleposestva Beltinci. Lekaj je tudi ta prošnja odbita! *Je li to istina?*

K drugomi više stavbenomi pitanji dodamo eto: G. Medvešček je bio 3 leta v službi pri veleposestvi Beltinci i če je istina, ka je dobo 9½ kat. plūgov dobre zemle; zakaj je družina, štera je verno služila nad 20 let dobila samo 4 ali 5 plūgov slabe zemle v Raščicaj?

Pitamo, kde predpisuje zakon od agrarne reforme, ka pripada odpūščenim uradnikom po trej letaj službe 9 i ½ plūgov zemle? Ali je agrarna zemla za uradnike ali za sirmakšo kmetsko lūstvo, štero si je od nekdaš služilo svoj vsakdanašnji krūj na njoj i za njo prelevao krv i celo dalo mnogo več, življenje svojih sinov za domovino!

Mi ne smo proti zakoni dozaj, ne smo bili i tudi ne bomo. V mejaj zakona pa zahtevamo pravično rešitev agrarne reforme i prosimo na naša pitanja pojasnila, ka se narod pomiri, če omenjeni glasi ne bi bili točni.

„Celo Kristuš je ne more potopiti!“

Te napis je nosila orjaška ladja „Titanic“, ki se je potopila 1912. leta.

Slučaj — naključje? Na Belo nedelo 1912. leta se je „Titanic“ potopio. Že pred odhodom ladje je pisao neki katoliški vslūžbenec na njej svojim staršom v Dublin od strašnih in bogokletnih napisov, ki so pokrivali ladjino telo. Eden se je glasio: „Celo Kristuš je ne more potopiti!“ Pod vodnov črtov so bile meter visoke črke: „No God — no Pape“ — „Ne potrebujemo nikšega Boga ino nikšega papa.“ Istoga mišljenja je bio tudi ladjin kapetan. Pri zadnjem obedu, ki ga je še mogoce prirediti svojim gostom, je med splošnim odobravanjom ponovo te gizdave reči pa je nato nazlūk megli ino nevarnosti pred ledenimi gorami izdao povelje: S punov parov naprej! Te pa je prišlo nepričakivano: ledena gora je preklala orjaka najmodernejšega kova i to po sredi med rečmi: „No God — no Pope“, tak da so se razbile vse varnostne kabine ino postale neporabne. Izmed 1800 potnikov jih je približno 1100 zgūbilo živlvanje.

„St. Raphaelsblatt“

Zdravstvo.

Zdravljenje z lūkom je med lūstvom že davno doma i vporablajo ga posebno proti mozolom, puščajcom, gnojnomi zvužganji itd. V te namen stlačimo lepi i dober lūk s nekaj soli dobro vkūp, to kašo namažemo na platneni robec i ga s flanelom ali ovojom privežemo na mesto, štero naš boli. Obkladek leži par vōr, te ga nadomestimo z novim. Bolečine hitro minejo. Na mesta, gde nega kože, pa obkladek ne devlimo!

Za slabokrvne priporočajo dugše prebivanje v gorovji ali pa kre morja, poleg toga mir, močno i obilno hrano, železo i če trbe tudi arzen. Pri hrani omenimo belice v vsakovrstnoj obliki, sirovo i pečeno meso, posebno jetrne i druge krvne jedi, dale sade, špinačo, šalato i drugo zelenjavo. Mleko i zmočaj sta pri slabokrvnosti stranskoga pomena.

PREKOSNICE.

Mati se tožijo pred malim sinom, kak jij roke bolijo od dela. Sinek: „Mama te zdaj ovadim, ka sam v spalnici velko glendalo potro.“

Slūžbenica pride praviti v obednico gospej, ka je eden gost prišeo, pa v prekliti čaka. Gospa: „friško fanke v omar skriti.“ — Sinek beži v prekliti i pravi: „Gospod hodte samo, fanke smo že skrili.“

Pisma naših z tūjine

Le Bois Vernois, Voiteur, Jura.
18. dec. 1934.

Prečastiti gospod,
uređnik, naš duhovni oča!

Zdaj se že drugočas oglašim pri Vas. Prvokrat Vam je poslao moj brat, moje pismo, štero sem jas njemi pisala i on je vido, da je potrebno poslati v Novine, zdaj Vam pa ščem jas sama malo napisati.

Prečastiti, prisrčna hvala i Bog Vam naj plača za redno pošiljanje Novin, Marijinoga lista i Ograceka. Z velikim veseljom čakam na vsako številko. Pa zakaj tudi nebi bila vesela? Ve pa vse to pride iz domačega kraja, Slovenske krajine, štera je nepozabna. Novine prečem vse, od zacetka do konca, čič gli včasih v kesno noč. Oh kelko lepoga, novoga i dosta poučnoga se lahko iz njih navči. Male so na oči, ali velke so po svojoj vsebini. Oh, da bi je mela naročene vsaka hiša v Slovenskoj krajini i vsaki izseljenec, pa bi ešče vkeše bile.

Pa Marijin list i Ogracek? To Vam je nekaj lepoga i hasnovitoga! Doma sem nej tak vse prečtela, čič gli ka sem več časa mela, tū pa vse, ešče na platnicaj. To mi vljuje nove moči za delo i trpljenje i dostakrat obrise skuze. Vse se lejko razmi i vsaka reč, ve je pa napisano vse v jeziki, šteroga nas je včila naša mati. Ja Marija je naša vodnica, celo nam, šteri smo v tūjini, ne več pred očmi starišov, nego smo izročeni sami sebi. Marijin list i Ogracek, šteriva pišete Vi, prečastiti i nam davlete v roke, nas vodita, da smo na pravoj poti i se ne pogūbimo v vrtinci sveta, ar je tūjna kruta i dosta diš pogūbi.

Prečastiti! Vsemogočni Vam naj poplača za ves Vaš trūd, šteroga mate pri Vašem pisanji i vse tisto, ka ste nam izseljencom dobroga včinoli. Pa to je dosta pa dosta. Oh, čič bi Vi znali, kak iz vsakše Vaše reči, štere so v naših listih N., M. listi i Ogr. ide lūbenzen do nas i vsigdar včite, ve ste pa zaistinsko naš duhovni oča. O, da bi mogla vse napisati. Pa znate nevem, pa mislim, da bodete spoznali iz toga moje misli. Samo to ešče ednok, Bog Vam naj plača!

Zdaj ob Vašoj šestdesetletnici Vam tūdi jaz prisrčno častitam i da bi Vas lūbi Bog ohrano šče duga pa duga leta, da bi šče mogli zdravi pisati naše liste i širiti božo reč na zemli tak dolgo, kak že ste. Vsemogočni Vam bo plačao vse, gda bomo prišli vsi z Vami i okoli Vas na sodni den i bomo pravili, to je naš duhovni oča, šteri nas je rešo prepada po svojih listaj, gda smo bili v tūjini.

Zdaj je mino Božič i znjm tudi veselje. Lepo je bilo doma ali daleč je dom. Na te svetke bi si želo biti vsaki človek doma, tak tudi jas. Zdaj sem že mela drugi božič tūdi. Pa mislite, da jes ne sem mela veselji Božič? Sem. Te lepe dni je prebivao Jezuš v mojem srci, na sveto noč pri polnočnici se je združio z menov. Šla sem k sv. spovedi i obhajili. Kak že sami znate, sem bila že prve pri sv. spovedi, kak je spoved izšla v francoskom jeziki, brat mi je že prve prestavo. Zdaj sem se že drugočas spovidavala iz Marijinoga lista. Na polnočnico sem bila pri sv. obhajili z prijateljicov (tū svi naj mre dve Prekmurki pri ednom gospodi). Nevem, čič že znate, da tū vsi verniki idejo k sv. obhajili ob polnoči. Kak je to lepo. Tudi v mojem srci se Jezuš narod. Oh, da bi Vi znali, kak sem srečna. Vsakokrat, gda sem pri sv. obhajili, se jočem od prevelke sreče. Ka vse se da občūiti. Najrajši bi mrla v tistom hipi, tak sem srečna. Pa zdaj, gda sem ga sprejela v svoje srce, sem tudi za Vas, duhovni oča molila i to molitev Vam podam za Vašo šestdesetletnico. Oh, kak lepi je tisti hip. Zdaj se jočem, da Vam to pišem od veselja i sreče, da si zmislim na tisto vōro.

Zato Vas pa prečastiti prosim, molite za mene i vse, ki so tū, da bi vredno sprejeli Jezuša v svoje srce. Zdihnite ob polnoči na sveto noč: oh Jezuš, daj da te vredno sprejemo v tūjini.

Zdaj Vam pa želim, da bi Vam Jezušek rodio velki blagoslov na Vaše delo i da bi Vas ohrano zdravoga i veseloga še duga leta. V imeni Jezuša i Marije Vas najlepše pozdravlja čez hribe i doline

ŠKAFAR ANIKA iz Bratonec i TRATNJEK ANICA z Lipovec.

(Naj Vama Jezušek v obilnosti plača iz srca prihajajoče pozdrave. Vrednik.)

Pozdrav pošilajo: Grōčl Marija, Pettit Paris iz G. Črnov celoj Slovenskoj krajini, vesi Črnci, svojim domačim i vsem sosidom. Naznanja, da naše liste redno dobiva i si na novo leto naroči ešče k Novinam M. list i Ogracek. — Farkaš Anica, Tigy, Francija iz Strehovec uredniki naših Novin i njim z lepimi želami čestita k 60 letnici, g. Hauki Jožefi, bogojanskomi plebanoši, svojim lūbim domačim i celoj strehovskoj vesi, vsem prijateljicam, poznancom i rodbini. Vsem želej po Mariji vse dobro, na naše liste se naroča i na novo leto. — Terplan Veronika, St. Thurien iz Ivanovec svojim domačim, uredniki Novin i pomagaoom. Liste si nanovo naroči i tūdi doma za sestru Ogracek. — Terezija Lang, Chamlie iz Trdkove celoj Slov. krajini. Veseli se našemi tiski, šteroga je redno plačala, pa se tudi ne spozabila z Doma sv. Frančiška. — Perša Roza Arc s Cicon iz Ižakovce svojemi moževi i deklčkama Aniki i Iliki, sestri moža, sosidom, rodbini. — Horvat Terezija, Prudue iz Būkovnice svojim lūblenim starišom, brati i nevesti. Rojstnoj vesi Būkovnici, celoj bogojanskoi tari, g. plebanoši bogojanskomi, svojoj sestri i Johani na farofi i vredniki Novin, šteromi za 60 letnico želej vse dobro i njim pošila podobico sv. Male Jezuškeve Trezičke, kak nadeluje siromake. Dobila je edno novo naročnico. — Škafar Vinko, Ferme de Mectyz iz Beltinec celoj Slovenskoj krajini i njegovoj familiji. Toži se, ka od žene že dugo ne dobi odgovora. — Vsi vsem želejo blaženo novo leto. (Bog plačaj za vso lūbenzen. Vr.)

Gospodarstvo.

Krumpli.

Pod rečjov krumpli razmimo räs-
tlinu, štera nam v zemli rodi gomole,
brezi šterij denešnji človek skoro ne
bi mogeo živeti. Ravno krumpli so
jako velkoga haska za človeka i ži-
vino. Pa eden ali drugi bo pravo, ka
g. Klekl ne vejo že drugoga pisati,
kak od krumplov. To pa ne bo v po-
punoj meri držalo. Naš gospod ured-
nik „Novin“ so že tak prefrigani, ka
vsikdar majo tam prste poleg, kde
se pokaže kakši sovražnik, šteri bi
šteo nam kaj škodivati. Zato pa ma-
jo tudi sovražnike, šteri iščejo včas
falaček železa, ka bi se za njega pri-
jali, če ji zagledajo; kak je bilo pred
par desetletji na Francoskom, če je
kakša gospodična ali gospa ali pa
bole po modernom povedano dama
na vulici Pariza zagledala popa, je
včas skočila k vratam kakše hiše i
se prijela za železno klüko, ka ne bi
omedlela. — Tü pri krumplaj pa ne-
mamo opraviti z dvonogatim i roko-
tim sovražnikom, liki z vnoгимi dru-
gimi brezogatimi.

Prvle, kak pa bomo gučali od
tej sovražnikov, si pogledimo na krat-
ko zgodovino toga prehasnovitoga
prehranjevalca človeštva po celom sveti.

Krumple človek vživa na vse
načine i bi mislo, ka so pri nas tak
stari, kak človeči rod. To pa je tudi ne
tak. K nam so krumple prinesli komaj
po leti 1492., to je po odkritji Ame-
rike. Dosta drugoga se je z Amerike
preselilo k nam, štero nam škodi i
nas zastrupla, kak n. pr. tobak. Vse-
ga drugoga se je ljudstvo poprijelo,
samo krumplov, šteri so od vsega
prenešenoga bili najhasnovitejši, naši
ludje ne so šteli povati.

Prve krumple so prinesli v Evro-
po Španci okoli leta 1564. Iz Španije
so se pa razširili v Angliji. V začetki
so je sadili samo v kakši ograçekaj i
je polagali svinjam. Počasi so pa pa-
metnejši ludje opazili njuvo dobroto
i začali vživati kak vsakdanešnje hr-
ano. Vsi tej pametni ludje, šteri so
spoznali vrednost krumplov, so se na
vse mogoče trüdili, ka bi je ljudstvo
začnolo pridelavati. Smejali so se dü-
hovnikom, šteri so na predganicaj
priporočali saditev krumplov. Vlada-
je posameznih držav so z zakoni
silili, pa tudi skoro brez uspeha. Mo-
gle so priti vojske, küga i lakota, ka

so ludje spoznali kak velkoga haska
so krumpli i v tom časi v ništerni
krajaj rešili ljudstvo gvüšne smrti od
lakote. Pred dobrimi 150 leti so vo-
jaki prinesli k nam prve krumple iz
Českoga i trpelo je celi 50 let, ka so
je ludje začali v vekšoj meri povati.
Kak vidimo, so pri nas prišli našemi
človeki v hasek pred dobrimi sto leti.
Dnes pa so krumpli že razširjeni po
celom sveti, kde živi kulturne človek.

Če smo v zadnjih dveh letaj opa-
zivali njive zasajene z krumpli, smo
vidili cele falate prazne brez nati,
ali se je pa ta po sklitji začela sü-
šiti. Vzrok tomi je beteg i to takši
beteg, šteri nam bo v par letaj krum-
ple popolnoma vniči i s tem ogrožao
naš živilenski obstoj. Tej betegov je
več vrst i tak razširjeni, da je vsakši
kmetovalec prisiljeni misliti i dejan-
sko se bojüvati proti njim.

Dozdaj znani so nam: plesnoba
(peronospora), počrnenje i gnitje, zvi-
jenje listov i nitavost.

Glavna i največja napaka pri nas
je, ka sadimo krumple rano na spro-
toletje i je zato tudi v jeseni prerano
skoplemo i da pri saditvi orjemo pre-
plitvo. S tem plitvim oranjom si ešče
nakopamo peti beteg, posebno v süš-
ni letinaj to je — gobavost.

Pripravljanje gnojja po bio- loški metodi.

5. Da se nalaganje gnojja in celi po-
stopek točno in vestno vrši po teh navodilih.
Za to je najboljšje poveriti ta posel stalnemu
delavcu, ki ga na veleposestvih zaposlijo v
času, ko na gnoju nima posla na drugi na-
čin. Ako se pri uporabi gnojja ugotovi, da
gnoj ni takšen, kakršen bi moral biti, da je na
mestih plesniv itd., potem je dokaz, da se
pri spravljaju gnojja ni postopalo točno po
teh predpisih.

6.) Da se vse vrste gnojja, ki se zbi-
rajo na posestvu, dobro pomešajo in skupno
spravljajo. V slučaju, da je v gospodarstvu
več hlevov, je treba gnoj iz vseh hlevov
spraviti istočasno vedno samo na enem
gnojišču.

7.) Da se v krajih, kjer je letna koli-
čina padavin večja od 600 mm, gnojišča po-
krijejo (s streho), ker sicer obstoja nevarnost,
da se gnoj za časa deževnega vremena ne
bi ogrel na 55 do 65 C°.

8.) Da se pri vlaganju zunanjih sten
posebno pazi, da bodo navpične in ravne in
da se prizme gnojja ne bi zrušile, ko doseže
gnoj večjo višino. Zato bo tu in tam potreb-
no, da se zunanje stene podpro na pripra-
ven način.

Za 3 do 4 mesece je razpadanje
gnojja dovršeno, gnoj je dozorel in se lahko
uporablja. On je suh, črnoumazane barve,
brez posebnega duha, a organska snov je

imenovala prosvetno društvo.

V začetku so bile sicer težave.
Ni bilo prostora, kjer bi se mladina
zbirala. Pa vkljub temu je bilo med
mladino veselje do društva. Ravno v
pravem trenutku se je zgradil Naš dom
in tako smo dobili dvorano za me-
sečne sestanke. Kakor sem dejal g.
Meško nam je ustanovil prosvetno
društvo. V začetku je bila majhna,
neznatna rečica, ki pa je vsako leto
bolj naraščala. Vse je mislilo, da bo
postala že velika reka; toda kakor
blisk iz jasnega neba je udarila med
nas vest: Prosvetno društvo razpuš-
čeno; prepovedala ga je državna ob-
last. No in bili smo spet tam, kakor
v začetku. Pa majhna rečica je po-
niknila v zemljo. Pa mladina ni mi-
rovala. Bila je že navajena nekoliko
na društvo in je zato iskala izhoda.
Ravno v pravem trenutku se je začela
širiti katoliška akcija in mladina se
je vnovič razživela. Duševni oči in
voditelj kat. akcije pri nas je bil veleč.
g. Klekl. Veselo je bilo gledati fante,
kako so vsak večer prihajali k g. Kle-
klu na pevske vaje in na sestanke.
Da lepi časi so bili. Ker pa je bil g.
zelo obremenjen z delom, ni mogel
mladini posvečati toliko časa. Prišle
so vmes še druge stvari o katerih vi
pač sami bolje veste kot jaz. Tako je
kat. akcija utihnila ali pa živi samo
na papirju.

Pa mladina tudi sedaj ni miro-
vala. Hotela je imeti na vsak način
društvo. Oklenila se je zopet g. Kle-
kla. Gospod so se odzvali glasu mla-
dine in dosegli pri g. banu, da je
prosvetno društvo bilo znova dovoljeno.

Rečica se je zopet prikazala na
površje. Mladina je takoj zopet po-
prijela za delo. Sadove ste lahko vi-
deli v prejšnjih mesecih. Da fantje in
dekleta zdaj vidite, koliko so se žrt-
vovali za nas naši gospodje. In mi

Ali se ščete svojega reumatizma, protina osloboditi?

Trganje i smicanje po teli i sklepi, otečeno telo, skrivlene roke i noge, trgan-
je, smicanje i ščipanje po celom telu, pa tudi slabost oči so večkrat posledica
reumatizma i bolečin v čontaj, štere trbe odpraviti, ar se bolečine šče vekšajo.

Ponüjam Vam

edno zdravilno, scalinsko kislino raztopeče,
zmenjavu snovi i izločitev v pospešüjoe

domače pitno zdravljenje,

štero se na umetni način ščista navadno se-
stavla po ednoj dobrodelnoj zdravilnoj vre-
tini, štero dobrotna matizemla dava betež-
nomi človečanstvi.

Pišite mi včas i dobite ščista brez-
plačno edno povučno razpravo.

Zbiralno mesto pošte:

Ernst Pasternack, Berlin, SO.,

Michaelkirchplatz No. 13. Abt: H. 287.

dobro razpadla in je krhka, da se more raz-
drobiti med prsti. V njem se bakterije ko-
maj nahajajo. Pri nadaljnem ležanju gnoj da-
lje skoraj ne razpada. Ne razpade tudi tedaj,
ako se izvažna na polja in tam ponovno na-
laga v večje kupe, ki se pa morajo pokriti
z zemljo.

Pri izvažanju gnojja je treba paziti
posebej na to, da se najprej izvažna najsta-
rejši gnoj in da se ne izvažna gnoj, ki ni do-
zorel. Najboljšje je izvažati gnoj naravnost
na polje, ga tam enakomerno raztrositi in
tako j podorati.

Na temelju poizkusov napravljenih po
profesorju Rocmer-ju v Halle a/S. na pose-
stvu Buselmanna v Burkersrodo-ju v Nemčiji
se je dokazalo, da se gnoj najboljšje izkoristi,
ako se ga uporablja na ha 120 do 200 q.
Razume se, da je treba naravno pri tem slab-
šem gnojenju, oranice pogosteje gnojiti. Iz-
vedeni poizkusi so nadalje dokazali, da je ta
gnoj posebno primeren tudi za gnojenje trav-
nikov in pašnikov. (Konec.)

Pošta.

Sukič Franc, Radovci. Naznanite nam
Žokš Mihaela novi naslov, ka so na stari na-
slov prišle Novine nazaj. — Horvat Marija,
Zagreb. Meseca februara, prvi tjeđen. — J.
S. Z. Duga v Francijo je za 1934 leta 112
Din. Najlepši pozdrav je molitev. — Gjergjek
Jurij, Kovačevci. Tak velki list, kak so No-
vine je „Slovenija“ i košta letno 60 Din. Tak
velki list, kak so naše Novine je „Prelom“ i
košta letno 40 Din. Tak velki list, kak so
Novine je „Gorenjec“ i košta letno 40 Din.

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, Paris

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršü vse
bančne posle najkolantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu
sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija:
št. 1117-94, Paris; Hollandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luxembourg: št. 5967, Luxem-
bourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 24-8

Prosvetni mladinski pokret.

(Govor g. Kolenko Ivana, abiturienta na pro-
slavi 60 letnice urednika Novin v Črensovcih
decembra 30.)

V vrsti vseh pokretov in orga-
nizacij, ki so se rodile iz resnih in
stvarnih potreb, je bil pokret kmet-
skega ljudstva eden poslednjih, ki se
je pričel pojavljati v človeški družbi.
Že med svetovno vojno je med kmet-
sko mladino nastala težnja, da se go-
spodarski osamosvojitvi pridruži tudi
duhovna. V spoznanju, da je to mo-
goče doseči le s smotrenim prosvet-
nim delom, je iz te želje po osamo-
svojitvi vzrastel kmetško mladinski —
prosvetni pokret.

Res je, da vam je ljudska šola
dala osnovne pojme in pogoj za na-
daljno izobrazbo. Ali za praktično
življenje je bilo to vse premalo. Po
osnovni šoli pa ste postali prepuščeni
sami sebi. Navezani ste le na tovari-
šijo, bodisi dobro ali slabo, na delo
in na cerkev. Vem, da se mladina ne
zna obrniti ne kam ne kod.

Šest dni dela na polju in si v
potu svojega obraza služi vsakdanji
kruh. No, ali pa smo ustvarjeni samo
za delo! Ne, ustvarjeni smo poleg zveli-
čanja predvsem da izpolnjujemo svojem.
Kako pa se to najlažje doseže? Mislim, da
je izmed mnogih sredstev najboljšje do-
bro katoliško društvo. Tako je mislil tudi
preč. g. Meško takratni naš kaplan,
ki je posvetil vse svoje moči ravno
mladini. On je bil tisti, ki je znal
vzbuditi pri mladih ljubezen do dela.
Složno ž njim pa mu je pomagal in
dajal nasvete naš šestdesetletnik preč.
g. Klekl. Zbirala sta mladino ob ne-
deljah in praznikih, ji predavala o gos-
podarstvu, zgodovini našega naroda,
o lepem vedenju, skratka vršila sta
prosvetno delo. In isti duh se je ohr-
nil tudi do danes v društvu, ki sta ga

naj bi šli preko tega? Nikakor! Skr-
beti moramo zato, da rečica vzraste
v mogočno reko, ki bo šla preko vseh
ovir. Skrbeti moramo zato, da bo
društvo štelo ne samo 300 ali 400 čla-
nov, lemveč da jih bo včlanjenih vsaj
500. Zdaj jih je sicer vpisanih okrog
200 ali kaj pomaga to, da je kdo vpi-
san v društvo, k sestankom pa nikoli
ne prihaja. Ne tako! Če se kdo vpiše,
naj redno hodi k sestankom. Lahko
sodeluje bodisi pri pevskem odseku
ali pri dramskem t. j. pri igran.
Vzdrinite se vsi in na delo. Vsak, ki
je včlanjen, naj se podviza in privede
do prihodnjega sestanka vsaj 2 če ne
3 nove člane, da bo postalo prosvet-
no društvo na tak način res mogočna
roka, katera ne bo poznala nobenih
ovir! Fantje in dekleta na delo za
srečno bodočnost, naj vidijo naši na-
sprotniki in nasprotniki cerkve, da je
katoliška mladina budno pri delu.

Dvorba pri betežniki.

Ananasa nemremo primerjati z
niednim drugim sadom, ne po obliki, ne
po okusi. Jedro je spodobno oranž-
nomi, samo ka je jako trdo i ešče
bole sočno. Okus je kisilo — s'adek.
V Ameriki ga majo za najboušega i
je tudi najdraži. Pri nas je mogoče
dobiti ananasa samo kondenziran.

Na prebavo vplivajo jako dobro
tudi sühe fige i kühane rozine. Fige
trbe dobro oprati, ar so strašno za-
mazane, ve se premetavlejo i kotajo
nepokrite po trgovinah i trgih. Na fige
se nalje topla voda i püsti duže časa
stati.

Vse ostanke betežnikove hrane
trbe brezpogojno vrčti vkrej, pa naj je
to ešče tak drago. Bog vari, ka bi jo
ponüvali deci ali ludem, šteri pridejo
gledat betežnika. Ka je ednok v be-
težnikovoj hiži, pa če je tudi sam od

menša „Murska Krajina“ košta 30 Din, men-
ša „Ljudska pravica“ bi koštala letno 48 Din,
če bi zhajala vsako nedelo. Zdaj shaja samo
vsako drugo i košta 24 Din. Zdaj z toga skle-
pajte, če so Novine drage. — Žmavc Karo-
line domači, Gorica. Dobili smo od Karo-
line 59 Din naročnine. S tem plačano na sta-
ro leto i nekaj je na novo ostalo.

POSESTVO v ZBIGOVCIH,

hiša i gospodarsko poslopje v dobrom stanji,
lepa lega, bliži 6 plügov zemle, se zavolo
preselitve oda. Cena 40.000 Din. Pita se v
tiskarni Panonija, Janko Sušec, Gor. Radgona.

ZAHVALA.

S potrtov žalostjov javlam vsemi
rodi, prijatelom i znancom, da je po
kratkoj i mučnoj boleznü vmro moj
lubljeni mož gospod

ŽIŽEK MARTIN

v BELTINCIH.

Z ednim se toplo zahvalüjem
vsem sorodnikom i sos'odom, šteri so
mi pomagali pri zadnoj vöri mojega
moža i vsem, ki so ga sprevodili na
zadnoj poti do hladnoga groba. Naj v
miri počiva.

Žalüjoča žena

ŽIŽEK JULIJANA

i žalüjoči sorodniki.